

Oglasi, pripisani itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novici za predbrojbu, oglašavanje, šalju se naputnicom ili poloznicom pošt. Stedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tho list na vrijeme ne prima, nako to javi odpravitelju u otvorenim pismu, za koji se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Celovnog računa br. 47999.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvar, a hieologu sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Iskazi svakog četvrtika o pšna.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, a nepisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarijom stoji 10 K u obće, na godinu 5 K za seljake, odn. K. 2.50 na godinu.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i stavlja se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zadržati 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari J. Krmpotić i dr. (Via Sissano); kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavačelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Naši odpadnici — orudje irredente.

Povodom otkrića bomba u prostorijah talijanskog gombalačkog društva „Sociala Gimnastica“ u Trstu, pokazalo se opet jednom, kako su naši narodni odpadnici najbolje orudje irredente. Predsjednik toga društva, dr. Mrach (stari Mrak), koji je bio uapšen, pak kasnije na slobodu pušten, ne može uzdržati, da potiču njegovi predji ni iz Rima ni iz Napulja. Njegov otac umirovljeni cr. kr. nad-savjetnik, rođen je u Pazinu, a njegovi predji doselile se iz Kranjske u Pazin. U njihovim žilama imade dakle latinske krvi koliko i u našim.

Radi tih nesretnih bomba zatvoreno je u Trstu još desetak osoba, a među timi trojica odbornika, ili kako talijani kažu: ravnatelja, gombalačkog društva. Pa šta mislite, da su možda ti talijanski zanesenjaci talijanske krvi. A juk! Sve je to čista hrvatska ili slovenska krv. Evo im imena: Barbić, Petelin i Presel.

Oni se doduše pišu talijanskim pravopisom, ali njihova imena ostaju uvijek slavenska. I to nisu, kako bi se možda mislilo, ljudi priprosti, neuki neznalice, koji bi se dali zlorabiti kao tudje orudje, ili koji bi stupili u najradikalnije talijansko društvo od puke zabave ili radoznalosti. Sve su to muševci inteligentni, iz boljih društvenih krugova, mjerinci, bankovni i privatni činovnici.

Ovi muševci nisu stalno sami jedini zadojeni težnjama i ciljevi one stranke a našem Primorju, koja nazire svoju sreću u krilu Italije, već oni, čebiti samo predstavnici te stranke, odlučniji i srčaniji njezini članovi. Pa kako dolazi do toga pitati će ikogod, da se nalaze u redovih te ultraradikalne talijanske stranke u Primorju naši narodni odpadnici t. j., hrvatska i slovenska mladež, odrasli muševci? Kako je moguće, da nalazimo u redovih pristasa irredente kao njezine najodlučnije i najodličnije članove baš odpadnike našega naroda?

Odgovor na to pitanje nalazimo u članku, što ga je priobćilo zagrebačko „H. P.“ pod naslovom „Odnosi u Trstu“, s kojim se mi posvema slažemo i koji glasi:

„Pa ipak tu guju uzgojila je sama monarhija, uzgojila ju je zato, da ju ona, jednod iz zahvalnosti smrtonosno ugrize za prsi. Još pred 45 do 50 godinah u Trstu je bilo slovensko i hrvatsko pučanstvo u većini, tek četvrtinu sačinjavahu Talijani i potalijančeni odrodi. Austrija je već onda mogla i morala uvidjeti, da će zlo proći bude li tetošila talijanski živalj. Ta ona je već onda bila u neprestanih ratovih s Italijom i na čijih se je poljanah pretežno hrvatska krv proljevala.

Hrvatske krajiške pukovnije izredale su se u krvarenju na žarkom tlu Italije, a napokon je sva prolivena krv bila bez uspjeha. Austrija je izgubila svoj položaj u Italiji, onda

je morala unatoč pobjedi svoga oružja napustiti sav svoj posjed u Italiji, koja je napokon ujedinjena bila. Taj uspjeh osokolio je Talijane te porodilo u njih težnju, da od Austrije s vremenom otmu još neke krajeve, naročito južni Tirol, Goricu s Gradiškom pa Trst s Istrom.

Lozinka je irredente Italija je ujedinjena, ali nije dovršena. To jest, valja ju zaokružiti, valja joj pridružiti još i onu talijansku braću, koja stjenju pod austrijskim jarmom.

Sve je ovo na žalost gola istina, jer je Austrija i prije i poslije ratova s Italijom milovala i podupirala Talijane na štetu Hrvata i Slovenaca, a nimalo na svoju korist.

Osobito u školskom pogledu zanemarila je sve do najnovije doba Hrvate i Slovence, te bijahu prisiljeni, svi oni, koji su htjeli i mogli doći do škole kakve naobrazbe, posjećivati talijanske pučke škole, talijanske srednje škole a nekoji čak i talijanska sveučilišta.

Naša mladež je dovršila takve škole, zaboravila je malo po malo svoj materinski jezik, pak je stala s vremenom nanj mrziti, dok nije posve zamrzila i na jezik i na rod svoj. Ona se uvrstila u redove najradikalnijih talijanskih stranaka ili društava, boreći se žestinom i odvažnošću janjčara proti vlastitomu narodu. Iz redova te mladeži rekrutira irredenta u Primorju svoje najbezobzirnije i najžešće predstavnike. Prodajte gradove i gradiće širom Primorja —

ćete naći među talijanskom inteligencijom t. j. među svećenicima, odvjetnicima, liečnicima, sudbenimima, poreznimima i političkim činovnicima, da i ne govorimo o privatnih, među profesori, učitelji, trgovci itd., i mnoštvo takovih, kojima su roditelji ili djedovi bili zgoljni Hrvati ili Slovenci, a oni se danas ubrajaju među najbiesnije naše narodne protivnike. A da imade među njima i takovih, koji vole više Italiji nego li Austriji, o tome su valjda uvjereni koli u Beču, toli u Trstu, ako niješ posve slipe i gluhi.

Da je bilo tim mladićem ili muževom pravog, naravskog uzgoja i odgoja, da su oni mogli usisati bar prve početke pučke prosvjete u materinskom jeziku, većina njih bila bi ostala vjerna svomu narodu i jeziku i ne bi se danas među njima nalazilo Barbića, Petelina, Presela itd.

Mazarjem i tetošenjem Talijana, a zanemarivanjem i zopostavljanjem Slavena u našem Primorju, stvorila je zasliepljenost austrijskih vlada, kako bi rekao pokojni Cuder, od prvih svoje najljucije protivnike, dočim je posljednje priveda do ruba propasti. Plodovi njezine kratkovidne politike dozrijevaju sve to više i pohrati će je onaj, koji ih je posijao i njegovao.

Boli nas duša videti u prvih redovih naših ljutih protivnika naše narodne odpadnike, ali tu bol ublažuje bar ponešto činjenica, što ne rađe o glavi samo nama, već i onim, koji su ih ljubili i milovali, mazili i tetošili.

POBLISTAK

Carev brijac.

Priobće: Veljko Sokolčić.

Josip II. car austrijski, veoma se rado zabavljao osobnim zgodama. Jednog dana loveći lov u nekoj sumi kraj Beča sa svojom družinom, odaleči se od nje tražeći kakvu zgodnu priliku, kojom bi udovoljio toj svojoj osobitoj sklonosti. Iza nekoliko korakačaja dodje na poznatu stazu u toj sumi, i obazriev se, opazi, gdje mu u susret dolazi seljak vodeći konja, pokrivena taku, da mu je samo glava vidljiva.

— Što je vašem konju? — upita ga car — jeli možda sepav?

— Ako vam oči služe, gospodine lovcu, možete vidjeti da nije! — bio je surov odgovor.

— Nije! — E, — onda mislim: bovat će, pa ga vodite k živinaru?

— Ni to! — odsječe oštro seljak. Neprijetni odgovori neujudna seljaka; ponukaju Josipa, da ga i dalje nastupuje, pa će mu porugljivo se smiešeci:

— A, — sad sam razumio! Bojite se, da je vaš konj odviše mlhav, a da bi mogao nositi težinu vaše častne osobe!

Za čas kao da je seljak mislio ne dati nikakve važnosti porugljivim riječima kojima se očito vriedjalo ljubljenog mu konja. No najednom će otrsiti:

— A ja tek sada dobro vidim, da se vi ni malo ne razumite u konje; stalan sam, da ni jahati ne znate!

— A ipak znadem, — odgovori car. — Hoćete li da pokušam?

— Ali ne na mojem konju, on je previše plemenit za takva čovjeka! Nitko neće jahati na njemu osim moga ljubljenog cara! Moj sin, — koji kao konjanik služi u službi Njegovog Velikanstva — izvježbao ga je, a ja ga sada vodim u Beč, da ga caru darujem. Et! zato idem pjeske. Jeste li razumili!

— Zbilja! Caru! To mi se svjđa! — Kad je tako, to je onda nešto drugo; onda imadete podpuno pravo, da toliko hjejugujete tu plemenitu životinju! Ali, dragovicu, budite tako dobar, pa skinite pokrivala s vašega konja, željan sam ga vidjeti!

— Vi ga želite viditi? Zašto? Čemu? Kad se u konje ne razumijete?

— A da se ipak i ja nešto razumijem?

— Ne vjerujem!

— I još kako, — prosliedi car — mogao bih vam savjetovati što ćete učiniti, a da vas pred cara puste; bez dobre preporuke teško mu se približiti. Zbilja mogao bih vam u tomu mnogo pomoći, jer ja sam od careve prafnje.

— Na ove se riječi seljak grohotom nasmiđe.

— Ajde, gursuz! — reče zatim. — Poznam cara bolje, nego što vi mislite. Ne treba mi drugo nego dati nekoliko kračara njegovom konjušniku ili vrataru, pa sam pred svetlim carevim licem:

— Moguće, ali vi bi mogli i taj novac pristediti, kad bi mene poslušali.

— Aha; htjeli bi ga vi dobiti — razumijem!

— Ne! Ja ću vam to drage volje i badava učiniti. Ja ću sam s carem govoriti o vašem konju; ali za to je potrebno da mi ga pokazete.

— Dobro, — ako je samo to, pokazat ću vam ga. No prije mi kazite: Tko ste vi?

— Ja! Ja sam carev brijac.

— Zbilja? — Zbilja tako — kao što i to, da sada uz vas stojite.

— Brijac! To je zaista liep zanat — reče naš seljak skidajući pokrivalo sa svoga konja. — Sada gledajte, nije li to krasna životinja?

— Zaista krasna, krasna životinja! — odvrat car, lupkajući desnom konja po ledjima. Ali, — nastavi iz male stanke, — ako hoćete da caraj i o valjanosti njegovoj koju rečem, morate mi dopustiti, da ga malo zajašem. Ne bojte se, dobri čovječe, ako car svaki dan povjerava meni svoj život, mislim, da možete se onda i vi u piene pouzdati.

Seljak je mirno slušao, ali činilo se, da nije voljan na to pristati.

— Napokon iza mnogo laskanja i obećanja, podje Josip II. za rukom, da mu je seljak dozvolio, da zajaše. Projaše više puta gore dolje hvaleći i tučeći se dobrim konja; dobar borak, plemenito držanje, krasan stas itd. itd. sve dotle, dok si nije stekao podpuno povjerenje našega seljaka. Tad ga odjednom podbode i odleka kao munja ispred zapanjenoga seljaka; i dok se je naš seljak snašao; nije više vidio ni konja ni konjanika. Kad je sirova mašni seljak k sebi došao, vikne srdito:

Kakovi smo mi to ljudi?

Nedavno donio je Voloako-Opatijski „Narodni List“ članak pod naslovom: „Vjera je jedno, a pape i biskupi su drugo.“ Svako, koji pozna naše prilike, koji nije slijep kod očiju zna, što je natjeralo pisca onog članka, da onako piše. Svi smo danas ogorčeni videći, što se snama radi, pa mislim, da nema razboritog čovjeka, koji je onaj članak pročitao, a da ne bi dao pravo onomu, koji onako piše.

Onaj članak prestampala je tršćanska „Edinost“ naznačiv navodno, da je ono iz „Narodnog Lista.“ Iza nekoliko dana donijela je „Edinost“ dopis, napisan od svećenika iz srednje Istre, koji hoće da pobije članak „Narodnog Lista“ i obrani tršćanskog biskupa Nagla od tobože neopravdanog napada.

No ni to još nije bilo dosta, nego čitam ovih dana u tršćanskom „Novom Listu“ izjavu svećenstva Trsta i okolice, kojom osuđuju pisanje „Edinosti“ i začinju narod, da ne čita tog lista, jer da je to protu-vjerski list itd. Osim toga i samo uredništvo „Novog Lista“ na raznim mjestima i manjim sitnicama udara anatemu ne samo na „Edinost“ nego i na „Našu Slogu“ i na „Narodni List“, a što je najzlostnije stavlja to uredništvo zloglasnog Krtića za uzor u poboznosti — našim ljudima i novinama. Čitao sam također ovih dana izjavu svećenstva lošinskog dekanata protiv pisanju riečkog „Novog Lista“, jer da i on piše protu vjeri te da je i to pogibeljno za narod.

Nakon svega toga pitam se u čudu, ta za Boga, što ovi ljudi rade? Ne mogu upravo pojmiti, kakovi smo ljudi! Zar smo tako sićušni, zar smo tako podli, kukavni i propali? Zar ti ljudi imaju tako malo vjere u sebi, zar ne opažaju, što se sve kod nas događja?

Zidovsko liberalni list „Piccolo“ toliko je puta pisao proti prok. Sterku. On i danas toliko puta piše proti biskupu Mahnicu. On danonice navaljuje na svećenike — naravski, na one, koji ne pušu u njegov rog. On napokon svuda upravo traži zgodu da udari na vjeru i vjerske ustanove. A kako radi taj list, tako rade i svi ostali talijanski listovi u Istri, koji danas postoje i koji su postojali. — Pa recite mi, je li se ikada ustao koji svećenik, da ispravi onakovo pisanje, da li se ikada našao koji svećenik — mislim talijanski, — da obrani svog biskupa, da obrani svog druga, da obrani svoj stalež, da obrani vjeru? Jesu li ikada talijanski svećenici dali u svijet kakovu izjavu, kojom osuđuju onakovo pisanje, kojom pozivlju narod, da ne čita te listove, jer su protu-vjerski, jer su pogubni za narod. Ne, nikada se toga nije čulo, nikada nije talijanski svećenik branio

— A! — huncute! lopove! Čekaj, sad će te uloviti! I potriči što su ga noge nosile do obližnje seljačke kolibe. Tu pred kolibom stajao upregnut konj o nekakva trošna kolica. Nije ni pet časa prošlo, a naš ti seljak sjedio u kolima i tjerao ravno u — Beč.

U Beču imao on prijatelja, trgovca, kome je prodavao svoje poljske proizvode. Odveze se ravno k njemu, te mu izpričovi, što mu se dogodilo. Trgovac izjavi se pripravnim pomoći mu pronaći lupeža; najprije moramo doznati ime toga careva brijatača mlijaše trgovca. — S ovom odlukom upute se gradskom poglavarstvu, gdje im dadu popis svih dvorskih brijatača, a tih je bilo u Beču ne mali broj. Naš je seljak željno i nepomislno slušao tu dugu čitlju imena, a kad ju dočitaše, on bolno uzdahne i pogleda svoga prijatelja, koji je bio isto tako smeten, kao i njegov surovi prijatelj.

Iza kratka razmišljanja predloži trgovca, da idu ravno do careva dvora i tu umole, da ih puste pred cara; ali seljaku ni to nije išlo u glavu: nije tomu ni godinu dana, što je izgubio parnicu radi toga, jer nije megao iznieti stalna

narodu da čita te listove, nego što više oni i sami te listove čitaju, podupiru i šire među narod. Oni dapače odobravaju onakovo pisanje, jer im više u korist, jer brani tobože njihovu narodnost njezina prava.

Reci će se, da se mora ustati proti ovakovu pisanju naših novina, jer da se time ubija u narodu vjera, da se narod potiče na nepokornost prema crkvenim poglavarima itd. Ali gospodo, postavite ruku na srce, ne obazirite se „gori“, pa recite go duži, je li ono sve istina, što naši listovi pišu, je li imaju pravo, da onako pišu.

Nije li zar strašno, što se kod nas događja na crkvenom polju? Oni, koji brane ovakovo stanje i ovako postupaju s našim narodom i zatiranje njegovih pravica, oni upravo zatiru i ubijaju vjeru u narodu. Ono, što radi biskup Flapp grozno je, strašno i nekršćanski, jer kršćanin je ljubiti svoga ikrsnjega. Ono, što se događja u tršćanskoj biskupiji s Ricmanjima unicum je na cielom svijetu. Pa zar da videći sve to ostanemo hladni, zar da ne uskipi u nama krv i u svetom plamu ne povikemo: Quosque tandem abutere...?

Zar nije u pogibjelji vjera, ne samo narodnost — kod našeg naroda, ako još nekoliko godina potraje zulum što ga tjera porečki biskup? Zar ne će u pogibjelj doći vjera, ako se iz crkva u tršćanskoj biskupiji — kako je sva prilika — počne tjerati i zadnji ostatak narodnog jezika? Oh gospodo, kad biste sve to imali na pameti sigurno ne biste i Vi sami onako pisali, jer biste time najbolje pokazali, da vam na srcu leži vjera.

Brani se biskupa Nagla, jer da on nije ništa skrivio našem narodu, da je on dapače naš prijatelj, da je on veoma ljubazan kod svojih vizitacija itd. Ali recite mi gospodo, nije li već to sramota i grieh, da na čelu tršćanske biskupije stoji čovjek, koji mora istom da uči jezik svoga stada? Nije li sramota, da taj njegov jezik, osim onoga, što mu drugi sastavi i što na pamet nauči? Nije li sramota, da ne rečem i više, da biskup ne može govoriti s narodom, da ne može kod vizitacije ispitivati djeca itd.? Zar to nije sve žalostno? — Biskup Nagel, kad je upoznao naše prilike — ako ih nije prije poznavao — morao se zahvaliti na svojem mjestu, jer ne može da vrši svoje svete zadatke, za koje će odgovarati Svevišnjemu. On je morao dokazati sv. otcu Papi da on nije za to mjesto, da on ne može raditi na spas naroda, čijeg jezika ne pozna i zamollit sv. Oca, da ga liši svoje časti.

Nego još nešto! Biskupa Nagela brani se, da on nije proti našoj narodnosti, da je on pravedan prema svakomu, da on

svjedočanstva, — pa se i sad jadan bojavao, da bi mogao slo proći. Mjesto toga odlučio, da će ići od brijačnice do brijačnice. Tako i bilo. Upute se oni od jednoga do drugoga brijača, a naš je seljak pomnjivo promatrao svakoga briču, ali — žalibože — sve uzalud! Jer ni jedan nije bio onaj pravi.

Ali šta onda, ako je onaj brijač kakva skitalica po zanatu? To ne može biti, jer je stvar bila učinjena od gospodina, koji je bio u carskoj pratnji. No nije ni to bilo sve: mučilo obojicu još više to, što se baš niti jedan brijač nije mogao pohvaliti, da se dotaknuo svojom britvom pomazana careva obraza. Tko je dakle brijač cara? Bila je to tajna za našu dvojicu, koja ih je u još veću nepriključu bacala. — Naš seljak zabio si u glavu, da će pošto po to naći lupeža. Za to odlučio poći do careve palače i tamo se sakriti u koji kut, odakle bi mogao vidjeti sve one, koji izlaze i ulaze, a otići otalen tek onda, kad nađe lopova; nije ni pomislio, da se kući povraiti. Rečeno učinjeno.

Vrativši se car u dvor, a znajući, da će se seljak dati za njim u potjeru, zapovjedi slugama, da opaze li seljaka, —

ne zatire naš jezik u crkvi itd. Mislim, da oni, koji ovako govore sami sebi ne vjeruju ili bolje da oni sami znadu, da nije istina, ono što govore. Naši svećenici najbolje znadu, kako se posla, kako piše biskup Nagel i u službenim i privatnim poslovima, pa bi nama oni najbolje znali o tom pripovjedati a imaju znanem mnogo, mnogo toga!

Neću da duljim, jer bi predaleko zašao, dosta će biti i ovo.

Kad bi danas bio u životu naš neumrlji biskup Dobrila i njegov učenik Sterk, oni bi propakali nad našim crkvenim prilikama, oni bi propakali nad nekijim svećenicima, a dali bi pravo našim novinarima, oni bi dapače i sami onako pisali i govorili. Ali danas nekoja gospoda svećenici drukčije misle i rade, danas su oni službeni lakaji, a vjera im je samo krinka pod kojom se kriju. — Akademici.

Iz zemaljskog gospodarskog vieća.

Ovo vieće je držalo ove godine dvije sjednice i obje pod predsjedanjem novoga predsjednika gosp. dr. Jurja markeza Polesinija, vulgo Kamalića.

Prva sjednica je bila na 7. aprila. Predsjednik ju otvori a vladin povjerenik dr. Pipitz ga potvrdi kao novog predsjednika i obeća mu vladinu pripomoć u njegovom tezkom zadatku.

Predsjednik priobči svoje imenovanje izrazu je zahvalu caru te obećaje raditi ljubavljvu, ustrajnošću samo za napredak gospodarstva u pokrajini. Moli, da ga u tom pripomognu svi.

Podpredsjednik Tomasi pozdravi ga u ime zemaljskog odbora i kao prijatelj njegov od djetinstva, te mu obeća svaku pripomoć.

Dr. Venier, kako najstariji član odbora, izjavi radost i odbora i sve pokrajine nad njegovim imenovanjem i izražuje uvjerenje, da će on, sliedeći obiteljsku tradiciju, uzraditi što bude više mogao za boljak gospodarstva, osiguravajući ga, da će mu odbor ići u svem na ruku.

Priobčanja.
Predsjednik javlja, da je uslied njegova imenovanja bio od zemaljskog odbora imenovan članom odbora g. Carlo dr. Nobile iz Kopra.

Dr. Laginja izpričao je svoju odsutnost drugim silnim javnim poslom.

Oao potljeke pasmine, što je bio povjeren Antonu Nojoretlu u Rovinju, obolio je. Da se izbjegnē troškovom, predsjedništvo, dogovorno s vladom, odlučilo je, da ga proda.

kojega im je potanko opisao, — gdje se dvoru približio ili čak u nj usao, nek ga slobodno puste. Tako i bilo. Seljak usao u dvor i slobodno hodao — kō u svojoj kući — amo i tamo zavirkujući sad jednome sad drugome u lice, i više puta mu se pricinilo, da ga ima u rukama, ali svaki put bi se lecnuo, duhoko uzdahnuo i pošao dalje. Već mu i to dodijalo, i on odlučio otići pred cara i kazati mu sam kakav je bio taj njegov brijač.

Medjutim pazilo se, — po zapovjedi carevoj, — na svaki seljakov korak i sve to caru dojavljivalo. Napokon zapovjedi car, da seljaka dovedu pred njega. U dvorani za primanje sakupilo se dosta dvorjanika, posjednika i molitelja, koji očekivahu carev dolazak. Došav seljak u dvoranu, slane, a okomu poleti od jednog do drugoga; ali ni tu nije bilo kojnjo-kradice.

Nenadno otvora se pokrajna vrata a na njima pokaže se Njegovo Veličanstvo nježno se smiešeci i odzdravljajući sakupljenim. Kad ga seljak opazi, poviče: — Aha! lopove brijaču, sad te napokon imam!

Prisutni se preplaše; pomisliše, da se radi o napadaju na carev život. Nekoji se

Odlučuje se, da ga se daje badava Mali Radešću iz Višnjana i da se namire dosadnji troškovi za uzdržavanje.

Kod priobčanja o novom načinu prodavanja izvarka ili ekstrakta dubanskoga prima se predlog dr. Veniera, da se na-že predsjedništvo, neka zamoli financi- jalnu pomoć, da snizi cianu svake posude od 5/kg. na K 5, kako je bilo prije, a ne da ju prodaje po K 8.

Prelazi se na dnevni red preko zahtjeva gospodarskih zadruga u Kopru, Labinu, Vodnjani i Pazinu, da bude sazvana glavna skupština gospodarskoga vieća za pretresanje o promjeni pravila gospodarskih zadruga, s razloga, što gospodarsko vieće nije ovlašteno, da mienja pravila zadruga, već to može učiniti svaka zadruga za se u okviru državnog zakona o udruživanju od g. 1867. i pokrajinskog zakona o kotarskih zadruga.

Podpredsjednik Tomasi pita vladinog povjerenika, što je sa nacrtom zakona o preustrojenju gospodarskih zadruga, o kojem se je zemaljski odbor, zasluškav gospodarsko vieće, izjavio još 13. novembra 1902.

Vladin povjerenik odgovara, da je namjestništvo prosljedilo mnijenje odborovo ministarstvu u Beč, al nije još primilo rješenja.

Gosp. Tomasi zahvaljuje i preporuča, da bude zakon čim prije podnesen.

Prelazi se na dnevni red preko pismenog savjeta zivinaru g. Iv. Salvador, da se uvedu prazovi englezke pasmine Scotchdown, koji nek se križaju sa buzetakom pasminom. Dr. Venier preporuča nek se uzme pod oko pasmina iz Cassana u Italiji.

Članom, državnoga agrarno-industri- jalnoga vieća sa strane gospodarskoga vieća bio je jednoglasno odabran sam predsjednik dr. J. Polesini a njegovim zamjenikom, većinom glasova, gosp. Viktor Mrak iz Pazina.

Vladin povjerenik priobčuje, da je vlada doznačila K 3600 u ime prinosna za plaću tajnika i pisara za godinu 1902. a za godinu 1903. doprinieti će prema dokazanim potroškom jer mjesto tajnika nije bilo pokrito.

Stjepanu Levaku iz Kontrilja ubijena je povjerenica mu krmača, jer bolestan o kuge. Zivinar ju je procienio na K 160. Njegovi troškovi puta iznasaју K 27-50.

Odlučuje se, da Levak može potegnuti cijelu svotu, ako se obvezje kupiti drugu krmaču i platiti troškove zivinara. Inače će ovaj iznos uljerati gospodarsko vieće, platiti zivinara i naknaditi Levaku za prehranjenje krmače.

Ministarstvo poljodjelstva je dozvolilo za kvarnerske otoke podporu od K 3000

Nastavak u priloga.

već mognute, da zgrabe biedna seljaka i da ga u tamnicu odvedu. — No lagan smiešak, koji je obrubio careve usne, umiri ih. Car podje k seljaku, roetne mu ruku na rame, i okrenuvši se prema ostalim, reče:

— Gospodo, ne uztrijavajte se! ovo je jedan između mojih najboljih prijatelja! Jutros sam se s njime našalio, a sad sam od njega primio zasluženu plaću.

Zalim se okrene k seljaku, te će mu umiljato:

— Dobro, moj dragi, vidio sam, da je vaši konj plemenita i izvrstna životinja, pa si ga pridržah, ta i onako ste ga vodili u Beč, da ga meni darujete. Ja sam car Josip! — I opet uvjeravaše car seljaka, da mu se konj veoma dopao i obećao mu dati bogatu nagradu.

Ali kao da nijesu ni najmanje djelovale na seljaka ove ljubke careve rieči. On je stajao prigrupte glave očito ni najmanje zadovoljan kako je stvar išla. Napokon podigne oči i reče glasom punim ponizjenja i žalosti:

— Veličanstvo oprostite mi! Meni bi bilo milije vidjeti moga konja, gdje na sred ceste mrtav leži, nego li čuti laž iz ustiju vaših! Ta vi mi prisegoste jutros, da ste carev brijač!

— Pa to i jesam, dragi moj, — prihvati Josip, — ja se sam brijem.

za 20 nagrada za uzorne stале i gnojista za godinu 1903., a K 2294 za g. 1904.

Poljodjelski odio udruge trgovaca i obrtnika u Kopru pita, da li će se gospodarsko vieće baviti nacrtom pravila za osiguranje živina.

Podpredsjednik priobćuje, da se je gospodarsko vieće već tim bavilo, izradilo pravila i podneslo je zemaljskom odboru. Zavod, kako ga je sa tim pravili predložilo gospodarsko vieće, nije moguće ustrojiti. To mora biti ili sasna privatno društvo ili pokrajinski zavod poput zemaljsko-vjersijskog zavoda. Odbor proučava to pitanje i hoće u svoje vrijeme podnesti izvješće saboru.

Josipu Benčiću iz Pomnjana dopušteno je, da uskopi danoga mu bika, uz obvezu, da do konca pogodbenoga roka drži bika, što je od ovoga potekao.

Dozvoljuje se voditelju svinjske nasukne postaje u Brtonigli, da može prodati nesposobnu krmača uz uvjet, da kupi drugu bolju.

Potvrđuje se ustanovljenje nove nasukne svinjske postaje u Brgudu kod Labinja ustupom jedne krmače.

Dozvoljuje se Ivanu Kozloviću pok. Ivana iz Krasice, da proda pobjesniloga bika uz uvjet, da kupi drugoga.

Dozvoljuje se Andjelu Gržetiću, da promijeni nevaljala bika drugim boljim.

Čitaju se dva dopisa gospodarske zadruge u Kopru.

Prvim ona prosvjeduje proti imenovanju članom stalnog odbora gospodina dr. Nobile, tajnika poljodjelskog odjela udruge trgovaca i obrtnika u Kopru, koja je ustala i radi proti materijalnim i moralnim interesom gospodarske zadruge i ide za tim, da ovu uništi. Takav čovjek, koji je duša tako spekulativne udruge, neće braniti interese gospodarskih zadruga.

Drugim spisom ista zadruga opravdava svoj postupak u prodavanju smjesa kemičkih gnojiva proti mnenju pokrajinskog poljodjelskog nadzornika, koji tvrdi, da taj postupak ne odgovara propisom neke ministerijalne naredbe.

Gosp. Tomasi prosvjeduje sa svoje strane u ime zemaljskoga odbora proti neovlaštenom mješanju koparske zadruge u njegove poslove. Imenovalo se dr. Nobilo, jer je doktor agrarnih znanosti i gojenac više gospodarske škole u Milanu i sin jednoga od najvećih posjednika u kotaru koparskom, odakle su dolazile tužbe da onaj kotar nije zastupan u odboru. Predlaže, da se preko prosvjeda predje na dnevni red.

Gosp. Fruhaufer razjašnjava, obzirom na drugu pritužbu, da gospodarska zadruga u Kopru od više godina prodaje neke smjese kemičkih gnojiva, a da ne kaže postotaka pojedinih hranivih stvari u njih sadržanih. To nije pravo! Morala bi to sve javiti u interesu svojem; Zadruga ustanovljena za obće dobro nebi smjela imati tajna. U ostalom on, po priobćenju drugih i po kemijskoj analizi, što ju je dao napraviti, uvjerio se je, da je zadruga na toj smjesi dobivala po četiri krune čistoga dobrotka po kvintalu. Obzirom na velik broj kvintala prodanih, taj je dobitak bio prekomjeran. Smjese su bile dosta dobre, al predrage za kupce.

Dr. Nobile se takodjer osvrne na oba spisa, tumačeći postanak agrarnog odjela kod udruge trgovaca i obrtnika u Kopru; odnosi istoga prema gospodarskoj zadrugi. Izazvala ga je spekulacija ove sa kemijskim gnojivima i želja, da se što više podje u susred potrebam poljodjelstva. Onaj odio je prodao 35 vagona gnojiva i njegova smjesa, akoprem bogatija hranivim stvarima, stajala je ipak 4 K manje po kvintalu, nego li ona, što ju je zadruga prodavala. I drugin je pokazao onaj agrarni odio, da znade za korist poljodjelca bolje i uspješnije raditi, nego li radi zadruga. Za to je neopravdana njezina sretna protijemna.

Iza tih razjašnjenja predje se na dnevni red preko prosvjeda gospodarske zadruge u Kopru. (Svršit će se.)

Politički pregled.

U Puli, dne 10. augusta 1904.
Austro-Ugarska.

Bečki listovi javljaju, da će biti sazvani zemaljski sabori treće sedmice mjeseca septembra. Carevinsko vieće imalo bi se pako sastati iza zaključenja zemaljskih sabora t. j. tamo oko početka mjeseca novembra.

Ministar predsjednik dr. Koerber polazi 26. o. mj. na put u Galiciju i Bukovinu, da se osvrjedoci na licu mjesta o stanju tamošnjeg pučanstva.

Dne 8. o. mj. vršio se je naknadni izbor za carevinsko vieće na mjesio pokojnog Šupuka u izborničtvu dalmatinskih gradova Zadar, Šibenik, Hvara, Starograda, Korčule i Trgovatke komore u Zadru. Glasovalo je u svemu 1937 izbornika od 2744 upisanih. Izabran bijaše kandidat hrv. stranaka dr. Ante Dulibić suđb. tajnik u Šibeniku, koji je dobio 1218 glasova, dočim je palo na talijanskog kandidata, zadarskog načelnika dra. Zilio 718 glasova. Hrvatske stranke Dalmacije kane kandidirati istoga zastupnika i na zemaljski sabor u Zadru pak ga birati kao predsjednika u zemaljski odbor.

U subotu imali su u Osijeku židovski sveučilišni djaci i svršeni gimnazijalci sastanak, da se pogovore glede nekotih vjersko-političkih pitanja. Na tom sastanku primljena je resolucija, kojom se prisutni izjavljuju vjernimi članovi hrvatskog političkog naroda i smatraju medju židovi u Hrvatskoj jedino opravdanim hrvatski jezik.

Srbija.

Kralj Petar povratio se je dne 8. o. mj. u Biograd iz Ribarske Banje, gdje je proboravio dulje vremena radi odmora.

Iz Biograda pišu, da su odlučujući krugovi vrlo zabrinuti radi loše žetve, te će biti poduzete mjere, da narod izbjegne gladu. U tu svrhu biti će zabranjen izvoz žita i kukuruza, te će se napraviti veća skladišta.

U zadnje doba je u nekih predjelih Srbije počinjeno usried biela dana na cestah nekoliko grabeža i grabežnih umorstva, tako, da je javna sigurnost ugrožena. Novine su bile pune opisa tih zločina. Sada je ministar redarstva odposlao pojedinih predstojnikom okružnicu, u kojoj ih upozoruje na gorespomenute zločine te ih pozivlje, da stanu tomu na kraj. Ministar čini odgovornimi za nesigurnost u zemlji same predstojnike, te im preporuča, da osobito paze na odpuštene robijaše, jer se je izpostavilo, da je veći dio razbojničkih četa sastavljen od odpuštenih kažnjnika.

Rusija.

Od 26. pr. mj. bje se krvavi boj oko Port Artura. Prve navale Japanaca bijahu junački od ruskih četa odbijene sa ogromnimi gubitci japanskih četa.

Posljednje vesti na bojištu glase:

U Petrogradu, 7. augusta. Telegram što ga je Kuropatkin odaslao caru, glasi: Jučer su poduzeti izvidi na južnoj fronti pred neprijateljskom stranom. Usled uspješne vatre našeg topništva zapaljeno je mjesto Henčuandsa, koje leži 18 km. sjevero-istočno od Niučvanga. Neprijateljski odjel, koji je sastojao od dva do tri eskadrone i od više satnija, slao je iznenada bježati, ostavivši marvu za klanje, jedan dio kola sa živežem, streljivo i kollove sa hranom, koja je bila pripravljena za kuhanje. Na bježućeg neprijatelja pucao je naše topništvo. Takodjer su naši konzci protjerali japansko konjanitvo iz mjesta Dentsinku, koje na lievo leži, a naša konjanitvo japanske predstraže iz mjesta Tolančaja. Na istočnoj fronti nema nikakve promjene.

Telegram iz Port Artura, što ga je odaslao general Stessel caru, glasi: Sretan sam, što mogu javiti, da su naše čete na 26., 27. i 28. srpnja odbile sve navale Japanaca uz neizmjerne gubitke potonjih.

Oduševljenje je posade neobično. Brodovlje je podupiralo boj, bombardujući japansko krilo. Naši gubici ova tri dana iznose 1000 momaka i 40 časnika, koji su po najveće teško ranjeni. Kako javljaju Kinezi i zarobljeni Japanci, izgubili su Japanci oko 10.000 momaka. Ovi su gubici bili za neprijatelja tako osjetljivi, da on nije imao vremena, da posakupi svoje mrtvace i ranjenike.

Ruskoj hrvojavnoj agenciji javlja se iz Čifu-a: Po informacijah iz kinezkog izvora došlo je 5. o. mj. do ljata boja na kopnenoj strani Port Artura. Japanci su suzbili uz vlastite velike gubitke, broj smrćenih cieni se na 10.000. Naši gubici iznose 1000 momaka od prilike. Zapovjednik general Stessel ravnao je sam bojem. Drzanje je naših četa izvrstno.

U Parizu, 8. augusta. „Matin“ saznaje iz Londona: Posljednje bombardovanje Port Artura trajalo je pedeset sati. Tečajem pomorske bitke, koja se je bila istodobno s jurišem na kopnu, učinjen je japanski krstaš „Tsuda“ nesposobnim za boj. Ruski krstaš „Bajan“ teško je oštećen, te se je nasukao.

Franina i Jurina.

Fr. Je li moguće Jurino, da kane impiegati naše mornarice kod izbora za občinu u Puli potegnut s Talijani?
Jur. Bravo da je, pak ča ni to u redu?
Fr. Kako vranica?
Jur. A lipo, zač gospoda od marine govore, da nebi bili leta 1866. pođ Visom dobili, da ni bilo Talijani.
Fr. Pravo je, zač se nobi bili imeli s kim tuč, da ni Talijani, ma se pita: ki je tukal Talijane?
Jur. To se lahko pozabi po onoj: ča noć prespi, to vuk poji.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Sa izlota u Zadar. Spravljali i pripravljali su se toliko godina puljski više ili manje Talijani i puljski uličnjaci, e da posjete Zadar, „rocca inespugnabile“, i Zadrane mile, one „strenuc difensore dell'italianita“. — I unajmili su parobrod „Petku“, ukrcase sa na nju njih 150, od kojih barem 50 badava; i otploviše preko sinjeg jadranskoga mora put domovine Ilića i Krstića, slavnih junaka dalmatinskog talijanstva. Prispjeli su u Zadar braća po krvi (kojoj, ne pitaj!) dočekala ih veselo i sjajno, pozdravila ih srdačno i milo, gostila jih „vinski“ i „maraškinski“ a nazdravljala jim dakako talijanski u ime Dalmacije ciele. Braća iz Pule, iz Istre ođzdravljala; zahvaljivala talijanski u imo Istre ciele. Tko ih je tamo poslao, tko im je dao mandat, da govore i rađe što u ime Pule, u ime Istre. Njih šaćia ama doklaćenih dotepuha, bezobraznih renogata, dobro plaćenih gladnih galopina — otišlo u Zadar, u grad još (doka? —) po milosti Bčjoj i Hrvata talijanskim, u Dalmaciju hrvatsku, da nazdravljaju... Tal-

janstvu Dalmacije i Istre, Zadra i Pule. Bit će valjda i to „omen“ nekakvi. I u Istri i u Puli, valjda već počese italijani predviđjati, koja će sudbina zahteti njih, njihovo talijanstvo i njihove „manjadore“, pak su otišli u Zadar, k brodolomcima pseudo-talijanstva Dalmacije, da jih zapitaju, kako njim je pri dusi sada poslie oluje, koja jim je otrgnula kormilo ladje Dalmacije s ruku.

Dumić Stanić „era lo duce“ nezabornog ravno gana. On najčisti Talijan, on „italiano della più bell'acqua“ (del Lago di Vrana) predstavljao je Istru i Pulu u Zadru. Oh, ironijo, nigda te ne bilo! Baš Dumića su morali postaviti na čelo „dell'ardua impresa“, baš njega...! Što nemaju Talijani u Puli mrvavijih ljudi za takove zgrade? A da je pao, kad sa ga ono Zadranu na ramena digli, tko bi bio odgovarao pred „madre Italia“ golemu nesreću?!

Nū, svedjedno je Dumić Stanić bio onaj, koji je mogao i bez da otvori usta predstavljati Istru baš onakovu kakva jest, to jest talijansku kao i on. Sretnije uspjele fotografije talijanstva Istre nisu mogli Puljčani poslati Zadranom. Stanić ima samo jednu manu kod igranja te uloge, a to je da je „mal predebut“ a Istra je mrvava. Ali i to dađe se opravdat, ako pogledamo pijavicu netom uzetu sa čovječjeg tiela.

Još nešto. * * * Na tom izletu imao je ried i zeleni Teseo Rossi, studente di legge all' universita di Roma eterna, residente a Pola. I on je govorio o talijanstvu i o talijanskom patriotizmu, on koji u Puli drži socijalistima internacionalnim (?) predavanja o francuskoj revoluciji, on koji kani jednom voditi puljske socijaliste u zemlju obećanu po Marksnu.

Kao i Dumić Stanić tako i Teseo Rossi su vrlo uspjele figure za igranje uloga talijanstva i socijalizma u Puli. Kamorri puljskoj moramo baš iz srca čestitati, da u tako svietni bili kod podieljenja uloga za predstavljanje puljske komedije u Zadru. Prosit!

Proširenje zemaljske bolnice u Puli. Ovdje je boravio prošloga čedna zemaljski prisjednik dr. Cleva sa računarskim savjetnikom Pogatschnigg-om i gradjevnim savjetnikom Poscher-om iz Poreča radi proširenja zemaljske bolnice i pregradnje pojedinih padiljona, čime će se valjda baviti zemaljski sabor u budućem zasjedanju.

Po mnenju tih strokovnjaka imalo bi se pregraditi i proširiti zgradu, oprađieljenu za upravu bolnice. Nadalje imalo bi se sagraditi posebnu zgradu za kužne bolesti, bez koje ne može biti javna bolnica. Konačno ide se i zatim, da se sagradi posebnu zgradu za kirurgiju.

Kradja u poštanskom uredu. Prošloga tjedna provallli su nepoznati do sad tatovi vrata poštanskog ureda u Krnici odnesav sobom novca u iznosu od 1400 K. Provala dogodila se po noći. Pošte meštar Anton Škabić bio je osjegurao kod nekog društva proti provalam.

Lošinjski kotar:

Pučka knjižnica u Malom Lošnju. Ima tomu dva, tri mjeseca odkako je niknula misao, da se u ovom mjestu ustrojiti pučka knjižnica. Takva je knjižnica (koja bi bila i za okolice), ovdje od nužne potrebe. U tu svrhu počelo se sabiranjem, te se za kratko vrijeme doista i sabralo liepi broj knjiga. Tim se dakako nije jošte ni iz daleka polučilo ono, za čim se ide, pa s tog apeliramo na rodoljube, kojim je doista stalo to probudjenja i osvješćenja ovog našeg mukotrpnog naroda, da nam priskoče u pomoć bilo knjigama bilo novčanim prinosima.

Poznate su nam brojne knjižnice pojedina, što u dvoprst debelom prahu gnjiju, dok bi se to dalo na ovaj način koristno upotriebiti, biva ustrajanjem pučkih knjižnica.

Rodoljubi, proredjajte Vate kojižnice i narod biće Vam haram.

Bude li sreće i zauzimanja naš će se Lošinj za par mjeseca ponositi svojom liepom knjižnicom.

Knjige i ostalo nek se silje na gosp. Josip-a A. Kraljić-a, ravn. učitelja družbe sv. Cirila i Metoda, ili na gosp. Ivana Lovrić-a umirovljenog podčastnika u Malom Lošinj (Istra).

Darovalteli uz odnosni broj darovanih knjiga bili će svojedobno javljeni u cijen. Našoj Slogi.

Mjesto občinskoga stražara. Glavarstvo občine Cres raspisalo je natječaj na mjesto občinskoga stražara sa godišnjom plaćom od 720 K i potpunim službenim odjelom.

Molbe valja predložiti glavarstvu občine Cres do 31. augusta o. g. sa dokazi o dobi (između 24—40) o dobrom političkom i moralnom ponašanju, austrijskoj pripadnosti, zdravom tjelesnom ustroju, o poznavanju zemaljskih jezika, o vještni u pisanju i čitanju u talij. jeziku; i konačno dokaz o dosadašnjoj službi bilo javnih stražara, vatrogasaca ili kod vojske. Po bliže vesti mogu se dobiti u občinskoj pisarni za službenih satova.

Voloski kotar:

Učiteljske službe. Raspisane su učiteljske službe, i to na mješovitoj pučkoj školi u Lovranu s talijanskim i hrvatskim odjelom mjesto nadučitelja, ravnatelja. Molitelji treba da dokažu, da su sposobni za poduku na hrvatskih školah s hrvatskim i talijanskim naukovim jezikom. Njemački se jezik podučaje kao predmet. Molbe valja predložiti službenim putem do 31. augusta o. g. c. k. kotarskomu školskomu vieću u Voloskom.

Dalje je raspisano mjesto učitelja III. reda na hrvatskoj dvorazrednoj mješovitoj školi u Opatiji. Molbe treba predložiti propisanim putem c. k. kot. škol. vieću u Voloskom u roku od 14 dana po trećem oglasu u službenom „Osservatore Triestino“.

Godišnji izvještaj pučkih škola spadajućih pod okružje mjestnog školskog vijeća u Kastvu za škol. god. 1903./1904. Rieka 1904. Izdalo mjestno školsko vijeće u Kastvu.

Dobrotom obč. glavarstva u Kastvu primili smo gojniji izvještaj, koji sačinjava uglednu knjižicu od 80 stranica.

Na uvodu izvještaja nalazimo popisane školske oblasti i njihova glavne predstavnike počam od ministra nastave pak do članova pojedinih mjestnih školskih vijeća u ovoj občini. Zatim dolazi pod naslovom „Škole“ popis škola i školske vijesti te osmrtnica Nikoli popu Butkoviću, pokojnom ravnatelju pučke škole u Kastvu.

Iza toga dolaze vesti o pojedinih školah, u občini L. J.

1. Petorazredna muška pučka škola u Kastvu.
2. Trorazredna ženska pučka škola u Kastvu.
3. Trorazredna mješovita pučka škola u sv. Mateju.
4. Trorazredna razdijelna pučka škola u Rukavcu.
5. Dvorazredna mješovita pučka škola u Klani.
6. Jednorazredna mješovita pučka škola u Brgudu.
7. Jednorazredna mješovita pučka škola u Zametu.
8. Jednorazredna mješovita pučka škola u Brežčih.
9. Jednorazredna pomoćna pučka škola u Zvončiću.

Iz priloženog pregleda doznajemo, da bijaše u ovoj občini 3173 djece dužne polaziti školu i da ih je polazilo 2752. Na koncu izvještaja nalazi se „Dodatak“, u kojem se nalaze kratke vesti o „Delavskoj školi“, i c. k. pripravnici za učiteljsku u Kastvu, o „školskih taksah“ od načelnika g. Jelusića, te „kratka poviest Kastva“ od učitelja g. M. Grosmana.

Pazinski kotar:

Kako mame pazinski talijanaši našu djecu u talijansku prkos gimnaziju? Iz programa talijanske prkos gimnazije je razvidno očito kolik je postotak hrvatske djece u ovoj školi. Nu nije se čuditi tomu nimalo kad se znađe kako pazinski talijanaši mame i mute našu djecu u svoju školu.

Već do sada je bilo poznato kako su mnoge naše mladiće privabili tim, da su im obećali nesamo podporu od talijanskog podpornog društva, već i stalnu godišnju podporu od zemaljskoga odbora u iznosu od najmanje 200 kruna. Na taj način spravili su u svoju školu i mladiće, koji su kanili u hrvatsku gimnaziju u Pazinu, ali zbog siromaštva i omamljeni velikom podporom od strane pazinskih talijanaša, stupiše radje u talijansku prkos-gimnaziju.

I poznati narodni izdajica Krstić bio je na taj način primamio trojicu odličnih djaka iz Kastavštine obećav im bogatu podporu. Pak što se je s njima dogodilo? Propadose tamo sva trojica premda su u nastavskoj pučkoj školi bili odlični. Inače nije moglo ni biti, jer kako ćete da napreduju djeca, koja su svršila hrvatsku pučku školu, na gimnaziji gdje im se sve u nepoznatom jeziku predaje.

Da su oni dječaci kojom srećom došli u hrvatsku gimnaziju, bili bi stalno liepo napredovali, a ovako propadose na štetu svoju i roditelja im, a na sramotu onoga zlotvora, koji ih je na krivi put spravio.

I za buduću školsku godinu mame pazinski talijanaši putem svojih novina našu djecu u svoju školu.

Talijansko podporno društvo u Pazinu pozivlje naime roditelje i štitičke one djece, koja žele dobiti podporu u školskoj godini 1904./1905., da prijave do konca augusta koliko i kakvu žele imati podporu.

Neobična je to muka za roditelje i za djecu, gdje im se kaže, da naznače sami koliko žele imati podpore i kakva da bude ta podpore.

Za siromašne roditelje, koji nemogu uz najbolju volju malo ili ništa žrtvovati za svoju djecu, jest taj način pozivanja vrlo zamamljiv, jer si u svojem siromaštva, ako im je diele sposobno za školu, nemogu inače pomoći, već da ga izruče pazinskog gospodi, da učine iz njega malo po malo narodnog odpadnika.

„Djačko podporno društvo“ za djake hrvatske gimnazije diele također godišnje podpore najsiromašnijim djakom, ali ono nepozivlje ni privatno ni putem novina siromašne roditelje ili štitičke djece, da naznače sami koliko žele imati podpore.

Hrvatskih bo djaka ima dosti, nam treba loviti tuđu djecu, jer imademo i svoje dosli samo kad bi bilo dosta sredstva, da im se svima pomoći uzmogne.

Iz pazinskog kotara pišu nam: Pred tri godine imenovao je c. k. kot. sud u Pazinu proti volji većine pučanstva za svojeg sudbenog povjerenika u sv. Petru u šumi kraljeva Alberta Giorgisa, koji također ujedno obavlja službu poštanskog odpremača i pisara občinskog županstva. Ove je godine isti sud imenovao za svojeg povjerenika u Kringi kraljeva Bastijana Luche. Da bude cijelokupna mjestna občina Tinjan imala same kraljeve za svoje sudbene povjerenike, ne preostaje drugo, nego da gosp. Pistotnig, c. k. kot. sudac u Pazinu, digne sa službe dosadašnjeg sudbenog povjerenika u Tinjanu, te na njegovo mjesto posadi trećeg, kraljeva Joakina Šestana iz Tinjana. Očekujemo od ježenskog hrvatskog-talijanaša, da čine prije u tom smislu poduzme shodne korake. Bude li uspio u započetoj bratomornoj borbi, blagoslivljati će ga lijevom rukom njegovi potomci.

Veliki duh biskupa Dobrića izprosi od Boga pamet zalutanom Ježenjskom svrzikapi.

Koparski kotar:

Obćinski izbori u Dolta obavljeni su prošloga čedna posve mirno i redovito, što je riedkost u ovoj občini. Obćino je bilo između poreznih občina prepiraka zbog osoba, koje se je imalo izabrati u zastupstvo. Ovaj put nebijase ni prepiraka ni razdora, već svi složno izabraše u novo zastupstvo najvriednije muževe iz sviju poreznih občina. Glavna je zasluga vele-vriednoga g. načelnika Pongerca, koji je znao opreznosću i susretljivošću utišati i ublažiti strahli među svojimi občinari, koji ga radi toga čine i poštoju. Živili sviestni biraci občine Dolina i njihovi pracai.

Zabave na korist „Djačkoga podpornoga društva“ u Pazinu. Pjevačko društvo „Svoboda“ u sv. Antonu kod Kopra priredjuje zabavu sa vrlo bogatim i biranim programom za dne 14. septembra o. g. a na korist našeg podpornog društva u Pazinu. I prošle godine priredilo je to rodoljubno društvo zabavu u istu svrhu, što je vrlo hvalevriedno.

Očekivati je, da će kod te zabave sudjelovati i ostala pjevačka društva na Koparsčini, da tako svi složno doprinesu k što sjajnijem materijalnom i moralnom uspjehu zabave.

Iz Dekana pišu nam, da priredjuju tamošnji djaci na zadnju nedjelju augusta zabavu s tamburanjem, predstavom i pjevanjem na korist „Djačkog podpornog društva“ u Pazinu. Kod zabave će sudjelovati: dekanski tamburaški zbor, pjevačko društvo „Zrinjski“ i susjedna pjevačka društva, ako se na vrijeme priglasje.

Vrlo nam je milo što je ovo drugo narodno društvo na Koparsčini, koje priredjuje zabavu na korist toli potrebitog i korisnog „Djačkog podpornog društva“ u Pazinu.

Narodna društva u Istri, sledite primjer dekanskih djaka i „Svoboda“ u Sv. Antumu!

Iz Buzeta pišu nam 1. o. mj. Ovih dana premješten je odavle u Tržić oružnički zvojevjednik g. Andrija Lorenzutti proti svojoj volji i proti želji svega ovdanjsnoga pučanstva. Mi nehalimo rado činovnike ako čine svoju dužnost, jer su za to plaćeni, ali g. Lorenzutti-a moramo pohvaliti kao ozbiljnog, triznog i pravednog muža, s kojim bijaše zadovoljan narod i sve ovdanjsne oblasti. Mi neznamo zašto je odavle premješten, ali ako je možda radi toga, da se tim kazni drugoga, nije pravedno, da se kazni istodobno bez ikakvog razloga njega i ovdanjsne stanovništvo.

Želeći mu mnogo sreće na novom mjestu, nadamo se, da će njegove stope slediti njegov nasljednik.

Porečki kotar:

Talijanski župnik osuđen radi prevare. Malo imade talijanskih svećenika Istre, s kojima smo se morali u novije vrijeme toliko baviti, kao što sa bivšim župnikom Viktorom Vaselli u Groznojnu. Molili smo i prosili mi i naš puk u ovoj župi biskupski ordinarijat u Trstu toliko puta, da se pozove na red nepokornog župnika, da se ga kazni, pošto neće da vrši preuzete dužnosti i zadane mu naloge, ali sve to nije pomoglo ništa, jer je kao Talijan u današnjih okolnostih u ovoj biskupiji nalazio na otvorenu zaštitu i obranu. Prkosio je bezobrazno svojim dužnostim i većini svojih župljana, jer je znao da se iz Trsta neima čega bojati.

Dugo je prkosio ali je konačno i njemu došao crni petak — ne od njegovih predstojnika iz Trsta — već od c. k. državnog odvjetništva u Rovinju.

O bivšem župniku Vaselli-u kolao je već odavna glas, da živi razkošno, da baca novac lievo i desno i da nepita odkud mu dolazi novac, već samo da ga ima i da ga mčeže trošiti. I trošio je objeručke — tuđi novac — sve dok je došao pravici u ruke. Evo što pišu talijanski

listovi o razpravi provedenoj proti njemu na okružnom sudu u Rovinju:

Viktor Vaselli od Rapiccia, od 32 god., iz Trsta, župnik u Groznojnu sjedi na obtuženičkoj klupi radi zločina pronevjerjenja. Tužen je, da si je pridržao na svoju korist svotu od 1220 forinta, koje mu je predala neka Marija supruga Mateja Bankovića iz Groznojna. Ova je nekoliko dana pred Božićem prošle godine — pošto su koncem onoga mjeseca imale doći izvan vriednosti stare banknote od 10 for. i stare papirnatje peteće (5 for.), kojih je ona posjedovala za 1220 for., velikom štednjom kao jedino skoro vlasništvo pristjednje, sav taj novac predala župniku Vaselli-u molbom da njoj ga dađe promjeniti. Ali ne mogaše natrag dobiti ni novčića od „uzornoga“ talijanskoga svećenika. Župnik je naime svaki put, kad bi ona nesretna žena došla k njemu tražiti svoje, našao kakvu izpriku. On ju vukao novim izprikami, lažmi i zavaranjem tako dugo za nos, dok njoj to sve ne dozogrđi te prijavi cilu stvar oblasti.

Župnik Vaselli, pozvan na sud, izjavi sudcu iztražitelju prvi put, da su novci promjenjeni i uloženi u nekoj banki na ime one žene. Drugi put opozva prtu izpovjed te izjavi, da su novci dobro uloženi na interes kod nekog poduzetnika u Trstu. Koli prva toli druga njegova izpovjed bijaše lažna. Kasnije izjavi, da su novci uloženi kod neke druge banke, ali se je po izvidih ustanovilo, da je Vaselli tražio kod te banke zajam od 3000 kruna. Konačno izjavi Vaselli na dan razprave u Rovinju, da je primio iz Beča 2240 kruna i da je taj novac izručio osobi, koju nemože imenovati, i koja je došla k njemu u župni stan poslana tobož od Bankoviće, da digne onaj novac; drugo da nemože kazati, jer da je vezan izpovjednom tajnom. Ovu posljednju izjavu pribio je Vaselli pismom prije razprave koli sudcu iztražitelju, toli državnom odvjetniku.

Na razpravi pozrao ga državni odvjetnik opetovno, da se izjavi odlučno i da izpovjedi istinu glede novca, jer da ga izpovjedna tajna nemože na ništa vezati, pošto je novac izručio u župnom stanu i prije nego li bi bio tobož vezan na muk zbog izpovjedne tajne. Župnik osta kod posljednje izjave premda mu je državni odvjetnik jasno dokazao, da mu nemože niško vjerovati.

Saslušana bijaše kao svjedočkinja oštećena Banković, te njezin suprug, koji potvrđuje posvema obtuženju.

Sudbeni dvor odsudi obtuženoga zbog zločina prevare na težku tamnicu od 5 mjeseca, poostrenom jednim postom svakog mjeseca.

Sve mnogobrojne molbe i pritužbe našega puka u groznojnskoj župi nepomogaše ništa proti „uzornomu“ talijanskomu župniku, ali ga stignu konačno rata pravde, pred kojom moramo biti svi jednaki.

Razne primorske vesti.

Neka se izpravi. U zadnjem broju u vesti „Program c. k. velike državne gimnazije u Pazinu, i to na koncu, gdje se govori o podporah, što ih je od poštanka podielilo „Djačko podporno društvo“ stoji, da je tih podpora dalo K 37.787,15 dočim mora stati K 73.797,15.

Imenovanje kod financijske prokure u Trstu. Imenovan bijaše tajnikom financijske prokure: pristav g. dr. Dragulin Lukež, naš zemljak, koji je oonmadno položio odvjetnički izpit. Čestujemo srdačno prijatelju i zemljaku.

Štipendije za c. k. više učiliste za vinarstvo i volčarstvo u Klosterneuburgu. Za buduću školsku godinu, koja počima polovicom septembra, raspisane su tri stipendije po 500 K, koje podieljuje c. k. ministarstvo poljodjelstva u Beču. Molitelji treba da podnesu svoje molbe najdalje do 15. septembra o. g. ravnateljstvu spomenutog zavoda. Tko želi biti primljen u I. razred kao redoviti učenik,

njemu
2 god.,
edi na
onevje-
a svoju
mu je
a Ban-
o dana
sto su
izvan
for. i
ojih je
elikom
o pri-
ipniku
pro-
biti ni
sve-
t, kad
i tra-
On ju
avara-
to sve
blasti.
izjavi
novci
ti na
prvu
o ulo-
u ovjed
novci
se je
tražio
Ko-
ave u
krupa
i ne-
njemu
vičke,
može
inom.
aselli
traži-
odno-
i da
ezati,
anu i
muk
kod
zavni
može
ošte-
koji
zbog
od 5
brakog
tužbe
omom-
komu
avide,
ii.
broju
zavne
gdje
i po-
stvo*
87-15
pro-
nikom
Dra-
ono-
tamo
e za
urgu.
očima
a tri
c. k.
Moli-
naj-
atelj-
i biti
benik,

hora dokazati 1) da je svršio 4. razred (imozajz, reakt, ili koje druge slične kole, najmanje pak građansku školu dobrih uspjehom; 2) da je navršio 16 godina ili da ih svršil u ovoj sudbenoj godini; mora priložiti izjavu otevu ili listinovu glede ulaza u zavod i plaćanja troškova za obrsku dok traje poduka; 3) mora položiti primateljni izpit. Od toga ispita oprošteni su samo oni, koji su svršili drugi tečaj na koji tuzemskog gimnazija ili reakti te su dobili svjedočbu I. reda najmanje sa dovoljnim uspjehom; 4) ako se molitelj neoglasl ravno iz kojega drugoga zavoda mora pružiti dokaz o svojem neporočnom ponašanju; 5) molitelji moraju biti vještli njemačkom jeziku u govoru i pismu bar toliko, da mogu veš od početka slediti poduku.

Primateljni izpit za školsku godinu 1904/1906. polagati će se od dne 13. do 15. septembra o. g.

Mladomislci. Ovih školskih praznika promisliti će ovi mladomislci, za tršćansko-koparsku biskupiju g. Josip Albertin, g. Antun Dubaz, g. Josip Krizman, g. Johim Pilat i Josip Ziaich; za krčku biskupiju g. Dinko Linardić i g. Nikola Parčić.

Tečaj za tajalke-blagajalke petkih stediona. Zemaljski odbor u Poreču odlučio je, da će otvori u Poreču u drugoj polovici mjeseca augusta o. g. tečaj za poduku tajnika-blagajalke petkih stediona ili posujilnica i stedionica. Broj slušatelja je ograničen na 15. Svaki slušatelj dobili će podporu u iznosu od 4 krune na dan i putne troškove. Molbe valja poslati zemaljskomu odboru u Poreču tečajem ovoga mjeseca.

Premda će biti poduka u talijanskom jeziku, ipak upozorujemo naše mladiće, koji su vještli tomu jeziku, da podnesu na vrijeme svoje molbe pa da vidimo koliko će ih biti primljeno.

Tražimo svoje pravo. Onomadne čitali smo u bečkih novinah, da su izšli izvještaji obrtnijskih nadzornika za sve zemlje zastupane na carevinom vieću. Ti izvještaji sastavljeni su većinom u njemačkom jeziku. Tako i izvještaji za naše pokrajine t. j. za Primorje i Dalmaciju. Proti izključivosti njemačkoga jezika u tih izvještajih za rečene pokrajine prosvjedovali su talijanski listovi Primorja zahtijevajući, da budu ti izvještaji u buduće sastavljeni za talijanske pokrajine i u talijanskom jeziku.

Što se tiče izključivosti njemačkoga jezika podpisujemo i mi prosvjed talijanskih listova, ali prosvjedujemo ujedno i protiv umišljenom talijanstvu naših pokrajina i zahtijevamo poput talijana, koji se činjavaju manjinu pučanstva u umišljenim talijanskim pokrajinah, da ti izvještaji za naš narod budu tiskani u hrvatskom jeziku. Zahtijevamo to tim više, posto doznajemo iz tršćanskih listova, da je obrtni nadzornik u Trstu mjernik gosp. Coglievina stavio na ministarstvo trgovine u Beču predlog, da se u buduće sastavljaju izvještaji u talijanskom jeziku.

Ovaj naš opravdani zahtjev preporučamo osobito hrvatskim listovom iz Dalmacije, koja upada u obrtnom pogledu pod obrtničkog nadzornika mjernika g. Pellegrini-a u Pulji. Zahtijevamo svi složno poput Talijana od ministarstva trgovine neka se za naše pokrajine izvještaji obrtničkih nadzornika u buduće sastavljaju i u hrvatskom jeziku. Ono što bi imalo vriediti za Talijane, koji su u manjini, mora da valja i za nas, koji smo u većini!

Glavna skupština talijanskog političkog društva za Istru. Pred nekoliko dana obdržavana je u Kopru godišnja glavna skupština talijanskog političkog društva za Istru. Najvažnija točka dnevnoga reda bijaše izvještaj društvenog predsjednika i zastupnika Bennati-a o političkom i parlamentarnom položaju u Austriji. Govornik se je najduže bavio sa borhom Talijana za talijansko sveučilište u Trstu. Izviešću

juć o tobožnjem sporazumu Talijana sa Slavenima izjavio je Bennati, da je s nama svako sporazumljenje nemoguće i da bi bilo ludu s nama ugovarati. Mi ćemo se vratiti na tu skupštinu čim nam to prostor lista dopusti.

Za "Družbu sv. Cirila i Metoda" u Istri. Velezašnik "Hrvatski Branik" skoro izlazi u Mitrovici, donio je u svojem 58. broju vrlo krasan članak pod naslovom "Družba sv. Cirila i Metoda" u kojem tumači svojim čitateljem važnost naše "Družbe" te im toplo preporuča "Družbine" proizvode t. j. žigice, cigaretni papir i kavianu primjesu ili cikoriju.

Srdačna hvala velezašnikom drugu na bratskom zanimanju!

Express pisma. Po naredbi c. k. ministarstva trgovine neće se više od 1. kolovoza t. g. počamši poštne prešne (expressne) pošiljke po noći dostavljati.

Ako pošiljač pa hoće, da se njegova takova pošiljka i po noći dostavi, mora u naslovu kraj besede "express" još napisati "takodjer po noći dostaviti".

Stranke, koje proti ovoj naredbi hoće imati, da jim se i na dalje po noći dostavlja; moraju ovu svoju želju poštarskomu uredu pismeno predložiti.

Mlad glasbenik. Pod tim naslovom čitamo u posljednjem broju Vološko-Opatijskog "Nar. Lista": "Gospodin Hugo Tomičić, sin umirovljenog savjetnika prizivnog sudista u Trstu, gosp. Ljudevita Tomičića, a nećak našega zaslužnoga starine gospodina Viktora Tomičića, dovršio je ovih dana glazbene nauke na konverzatoriju u Sondershausen u Njemačkoj. Kod konačnoga ispita ravno je raznim javnim koncerti, kod kojih je žeo obilnu pohvalu prisutne publike. Razine njemačke novine izrazile su se jako pohvalno o mladom tom glazbeniku, naglasujući sve, da će se gospodin Tomičić proslaviti u glazbenoj umjetnosti. Čestitamo mladomu znancu i njegovim roditeljem!"

Meat na rječi Mirni. Polovicom prošloga mjeseca sakupio se je na desnoj obali rijeke Mirne kod rta sv. Dionizija odbor, koji imao dozvoliti, da se na onom mjestu sagradi toli potrebili most preko rijeke Mirne. Odboru je predjedao upravitelj c. k. kot. poglavarstva u Poreču, a članovi istoga bijahtu: c. k. mjernik Oberst iz Trata, c. k. namjesnik pomorake iz Trata, c. k. namjesnik pomorake g. Giacometti, lučki kapetan iz Rovinja g. Zsoldak, šumski komesar g. Tava iz Poreča, lučki zastupnik iz Cittanova g. Zacevich, to zastupnici obdanih Brtonigla, Grozjan i Cittanova.

U sjednici starih hrastova sastavljeni bijaše zapisnik, u koj ubilježise stranke i zastupnici oblastih svoja mišljenja za i protiv gradnji.

Kako se može suditi po mišljenju raznih članova odbora imade nade, da će zanimane oblasti konačno pristati na to, da se tamo sagradi privremeni most.

Uredjenje rijeke Mirne. Ministarstvo poljodjelstva potvrdilo je ugovor, što ga je prihvatio zemaljski odbor u Poreču, tičnući se uredjenja gorških potoka, koji se izljevaju u korito Mirne. Nadalje dobio je natog nadkomesar šumskog odsjeka u Beljaku g. Obereigner, da provede pripravne radnje, te mu se je u tu svrhu dalo na raspolaganje potrebitu svotu novca, uloženoj kod poreznog ureda u Buzetu. Zemaljski odbor stavio je na raspolaganje ministarstvu svotu od 33.000 K, odgovarajuću godišnjem prinosu za posljednje tri godine, što čini 50 po sto na trošak od 550.000 K, prinos, koji se jur nalazi u proračunu.

Pomorska vlada prihvatila je zemaljskom odboru, da će se prvih mjeseca buduće godine započeti sa izkapanjem na usću rijeke.

Kako je razvidno iz tih viestih bliza se konačno dugotrajno pitanje o toli potrebitom uredjenju rijeke Mirne svomu kraju.

Zemaljski odbor nastoji sada, da se ustroji hidraulički odbor. Čim bude imao pak o rukama nacrt za uredjenje rijeke, koji se nalazi još kod ministarstva, započeti će sa radnjom oko konačnog ustanovljenja prinosu, koje će imati da podnose sve zanimane stranke.

Za "Narednu Prosvjetu" u Istri priposlase: dr. Petar Skok, iz Beča 10 knjiga, Josip Jedlović, pravnik iz Kotora 16 knjiga, Zorko Klun, župni upravitelj u Brestu 5 knjiga, Obitelj Ribarić, Slamareva iz Vodica 22 knjiga, Fran Perić, župni upravitelj u Vodicama 5 knjiga, Ivan Ribarić — Obravon, trgovac u Trstu 2 K. Mate Kosić, trgovac u Trstu 3 K. Ante Rupena, trgovac u Trstu 2 K. Grgo Šverko, posjednik u Vodicama 2 K. Ante Ribarić, c. k. poštar u Vodicama 1 K. Ivan Ribarić, župan u Vodicama 2 K. Ivan Milović Jurkin — iz Vodica 50 fl. Ante Poropat Felac 50 fl.

Onim toga javio je ugledni klub: "Sv. Cirilo — Metodski zidari" u Zagrebu, da će obiskih knjigama čitavu putku knjižnicu u Malom Lošinj. Budi na ovom mjestu svim darovateljima, osobito vrlom klubu u Zagrebu izrečena najljepša hvala.

Istarska akad. omladina. Knjige ili povrtani prispjevi neka se saju na naslov: Josip Ribarić, stud. agr. Vodica u Istri.

Uspjeni slikari talijanskih trobojnika. "Talijanski uličnjaci" ili "toplokrvna djeca" kako ih često nazvaše službeni listovi tršćanske vlade, jesu doista nedostizivi u svojim izumih. Jednom narišu talijansku trobojnicu na velikom trgu, drugi put na zidovih crkve, pak na zidovih redarstvene palače itd. itd., za izmienu objese takvu zastavu nad gradskom palačom ili načine pogibeljnu igraku (ta djeca neznaju za pogibelj!) u formi bombah, ili što je najnovije, narišu talijansku trobojnicu na zidovih krasne još nedograđene palače za c. k. namjestništvo. Čovjek se mora doista čuditi duhovitosti, spratnosti i pronicavosti tih "uličnjaka" i nestašnih "derana", vladajućih krugova u Trstu. Gosp. prof. Goes mora se zaista od srca smijati, kad dozna za koji novi "stikele" tih svojih djetinjih podložnika. Onomadne je neki šaljivdija u jednom tršćanskom listu zagrižljivo kazao, da se nada viditi ravnatelja c. k. redarstva u Trstu, dvorskog savjetnika g. Bušiča sa talijanskom trobojnicom na hrbtu.

Ti moderni slikari obično odmgale, pošto su svoje djelo dovršili, nu ovaj put došlo im je redarstvo u trag te ih spravilo pod ključ na veliku šetu slikarsko umjetnosti. Evo imena tih umjetnika: Camerini, Del Fabro, Leone, Pacor i Vianouški. Ta liepa družba je međunarodna jer prva dvojica jesu talijanski državljani, treći je iz Pirana, a posljednja dvojica: Pacor i Vianouški, čisto talijanska krv iz Trata.

Podanici dakle kralja Viktora Emanuela i hrvatsko-slovenski odpadnici posvećuju svoje skromne umjetničke sile na čast i slavu majke Austrije!

Na poljedolčkoj školi u Poreču započeli će dne 1. decembra o. g. 22. tečaj. Ta škola konvikt pridjeljena je zemaljskom gospodarskom zavodu u Poreču. Poduka je praktična i zorna za sinove istarskih poljodjelaca, koji će danas sutra pčtati samostalnim gospodariti. Glavna njezina zadaća je obradivanje polja, vinograda, vrtova i posao u konobi.

Primati će se sinovi istarskih gospodara-poljodjelaca. Molbe valja podnesti ravnateljstvu zemaljskog gospodarskog zavoda u Poreču do 30. septembra o. g.

Za svakog mladića dobiva zavod 300 K godišnjih.

Novo porezno obćine u Istri. U talijanskim listovih Istre čitamo, da je odgovorio zemaljski odbor u Poreču glavarstvu obćine u Dekani, da ne može poduprieti molbu obćinara iz Brezovice, kojom

mole, da se ih odiedi od porezne obćine Loke, te da mu se stvori posebna porezna obćina Brezovica. Isti odbor izjavio je, kako kotarskomu poglavarstvu u Kopru, da od strane zemaljskoga odbora neće biti zaprieke, da se odiedi obćinaci odlomak Marčenigla od porezne obćine Vih, te da se stvori novu poreznu obćinu Marčenigla.

Za namjenu i neposredne vojnike iz Trsta, Istre i Dalmacije. Podružnica zemaljskog pomoćnog društva crvenog križa za Trst, Istru itd. raspisuje najljepaj za nagrade ranjenim vojnicima u ratu, koji su nemoćni, a tako i obiteljim u ratu poginulih vojnika, i to iz stalne zaklade za one, koji su u ratu ranjeni, a pripadnici su Trsta, Istre i Dalmacije. Svi, koji se žele natjecati, imadu svoje molbe do konca augusta o. g. upravitli na matelika: kao predsjednika kuratorija u Trstu.

Razne viesti.

Tako se govori mladić! Priobćujemo radošno rododjuben govor, što ga je izrekao dični upravitelj hrvatske nautičke škole u Bakru gosp. Vj. Baborsky svojim učenicom na koncu godine kad im je podijelio svjedočbe. Vriedne su doista one rieči, da si ih duboko u srce upiše svaki naš mladić, komu je sudbina dosudila, da zapusti demovinu svoju i da zaplovi u daleki svijet. Evo tih zlatnih rieči: "Vi polazite u široki svijet, da nastupite težko, ali vrlo častno i odlučno pomorsko zvanje. Obavljajte vaše dužnosti točno i savjesno, pa pratio vas dobi Bog na vašim putovanjima, po putini morskoj i ne dao nikad, da vas kakova nesreća zasađe. A, dogoditi li se u vašem mučnom radu, da vam silopučnu malaksati, a dobra vas volja ostarvjalji, sjetite se, da ste potomci slavni pomoraca, da ste sinovi Hrvata, koji su sebi svojim značajem i vještinom znali steći najljepši glas po čitavome svijetu. Ne okaljajte nikad liepi glas obca vaših, ne okaljajte ga ni onda, kad biste se u vršenju vaših dužnosti morali uhvatiti u koštac i sa nemilom smrti — što ne čao Bog. Nu, žbude li se i to, tad joj janašji u oči pogledajte, a u najkrilicijem momentu neka vam zasjaje pred očima boje crvena, biela i plava — taj simbol domovine vaše. Znajte, da u tom težkom času cielei narod na vas gleda, i kolikogod strepi nad životom vašim, hladno otekuje, da vašu dužnost častno izvršite. Dajte, da vas radje progutaju valovi morske pučine, nego da vam narod zaplače radi lakavštine vaše. Poginete li slavno, živjeti će ime vaše u narodu vašem, a u ovim zidovima lepršati će dah vaš iz razreda u razred, pa kad vas budemo spominjali vašim mladim sudrogovima, ponosići ćemo se, da smo vam ošteli bili. Sretno!"

Novi himna na čast slavenskih apostola. Nedavno je izišla pod naslovom "Bože čes rabiš před tisící roky" (Bože, koji si kvolio pred tisící godina) veebna himna u českom jeziku na čast slavenskih apostola sv. braće Cirila i Metoda. Himna je sastavio moravski pisac g. Vl. Stasny. Ta veličanstvena himna valjalo bi pjevati u svih slavenskih crkvah na čast naših svetih apostola kao i u svakoj drugoj svečanog prigodi. Harmonijska pratnja dobiva se u Melicharska na Velegradu u Moravskoj.

Mudri savjeti poljedjelcem ili kmetovom. U novinah čitamo 23 mudra savjeta kako valja da se vlada svaki pametan poljodjelac ili kmet, pa je dajemo i mi do znanja našim istarskim gospodarom sa preporukom, da se ih drže i stalno se neće nikada pokajati. Evo tih savjeta: 1. Nedaj svoje zemlje iz ruku nikomu i za nijednu cieniu. Zemlja je blago, koga nemože tat ukrasti ni oganj uništiti. Ona će hraniti tebe i potomke tvoje dokgod bude marljivih ruku.

2. Djelaj bistrom glavom i otvorenim očima; što vidiš, da je bolje i koristnije kod troga susjeda, uvedi i kod sebe bez

razmišljanja. Mnozi svoje znanje dobrimi knjigami i novinami, jer čovjek valja da uči dok je živ.

3. Zapiši sve što si dobio i što si potrošio, i gledaj uvijek da umanjiš potroške i da povećas dobitke. Stedi ali ne škrtari i gdje treba ne zali potrošiti.

4. Ne oslanjaj se na druge već radi sam; zamjenik tvoj nikada neće tako raditi, kao tvoja glava i tvoje ruke.

5. Ne zadužuj se nikada, jer dužan kese ne veže, ali i ne daš da tebi drugi bude stogod dužan.

6. Što možeš danas da uradiš, ne odloži na sutra, ali podaj tielū mira, kad treba da jedes i spavaš.

7. Pazlj da ti je u kući i u stali i u polju uzoran red.

8. Gledaj da imaš ugodan stan za se i porodicu tvoju.

9. Korov (drač, plevel) je otimač i kradljivac, stoga drži svoja polja, livade, vinograde, voćnjake i bašče čiste od korova. Brini se da ti je i stan i podrum (konoba) i stala uvijek čista, al se isto tako brini i za čistu savjest.

10. Stoci (blagu) svojoj podaj svaki dan malo soli.

11. Hfani i njegovu stoku svoju dobro, da od nje imaš koristi.

12. Svake godine, zasadi po nekoliko voćaka i njegov ih dobro.

13. Djubri (gnoji) svoja polja, livade, voćnjake i vinograde što više možeš, da što veći prihod od njih dobiješ.

14. Proizvajaj ne samo što više, nego i što boljih plodova.

15. Brini se za što bolje sjeme, i nikad ga ne posij, dok ga nisi valjano očistilo.

16. Učini blizu kuće baštu (vrt), pa uživaj svakovrsno povrće i jagode. I odatle će dade mnogi filir izvaditi.

17. Sve poljoprivredne stvari (oruđe) poslije upotrebe mešni pod krov, kad imaš vremena popravi što znaš, a što ne znaš daj čim prije na popravak.

18. U kući i porodicu traži mira i počinka, izbjegavaj krme što više možeš.

19. Ne traži zabavu u igri i praznu razgovoru, nego se razgovoraj i savjetuj sa sebi ravnima o gospodarskim stvarima.

20. Budi pošten, ne povjeravaj se svakom, ali ne budi ni sam za sebe.

21. Radi s voljom, jer djelo ti kriepi dušu i tielo.

22. Budi s malim zadovoljan, slaži se sa rođacima i susjedi, izbjegavaj pravde i tužbe po sudu.

23. Postupaj sa životinjom svojom liepo, jer ona ti pomaže u tvom radu. Bez nje bi bio prosjak.

Apatovačka kiselica. Ova naša domaća lijekovita i pitka voda sve se više troši i svestrano traži. Na glasu je kao izvrstan stolni i lijekoviti napitak, pa ju liječnici preporučaju bolesnikom, kao vrlo zdravu mineralnu vodu. O njezinom dobrom glasu i lijekovitom djelovanju, najbolje svjedoče ne samo znatno povećani konzum u našoj domovini, nego i mnogobrojne naruče iz inozemstva, naročito iz Rusije, Belgije, Egipta i susjednih balkanskih zemaljah, gdje naša Apatovačka kiselica posvema nadmožna toli slavljeni „Giesshübler“ i druge inostrane kiselice. Milo nam je konstatovati, da je naša mineralna voda štekla toliko priznanja u inozemstvu, što se razabire po svjedocima liječničkih autoritetah i mnogobrojnim naručbami. Sva je prilika, da će se u oči toga poraba ove domaće kiselice još više razviti u vlastitoj domovini, pa da će s vremenom posvema izlislunuti strane od nje često lošije mineralne vode.

Naknada za zrnatu kavu. Kod oboljenja živanja, srca i želudca liječnici najpače zabranjuju užitak uzrujavajuće zrnate kave. Ali pošto je njezin objavljen milotek ipak postao gotovo neobhodnim običajem, a Kathreiner-Kneippova slađina kava usljed svoje samovlasne pripravo posjeduje ovaj milotek bez stonostnih

svojstava zrnate kave, to je ista već došla preko desetak godina priznata i uvedena kao jedina i prava za nju naknada. Kathreiner-Kneippova slađina naravan je proizvod ukusne čistoće, koju svaki kupac odmah razpoznaje; pa njeka budi stoga sve snaže kućedomaćice upozorene naročito na sve naslikane primjese, koje nastoje obinstvu pod vizikom najpovjerljatijih naziva zvesti kao tobože najprijavije tvornice ovih „specialiteta“.

Razni prinosi

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji darovase preko naše uprave:
Pop Ante Petriš, zupenopravitelj u Rabu K 3—
Ukupno danas K 3—
Na račun ove god. izkazano K 1177.84
Sveukupno K 1180.84

Za gradnju konvikta stromosnih djaka u Pazinu pripolaša preko naše uprave:
Pop Ante Petriš, zupenopravitelj u Rabu K 5—
Ukupno danas K 5—
Na račun ove g. izkazanih K 5—
Sveukupno K 5—

Izkaz prinosa stiglih na ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru tekom mjeseca svibanja 1904.

- Muzka podružnica, Opatija K 172—
- Podružnica u sv. Martinu kod Buzeta 87.10
- Muzka podružnica u Dubasnici 22—
- Ženska podružnica u Opatiji 115—
- G. Ferdo Herdy u sv. Lovreću 270.28
- G. Matko Kundić posjednik u Franciéh I. obrak utem. svote 100—
- G. Fran. Dukić posjednik u Kastvu u isto ime 100—
- Gđjica. Antica Tomičić sakupila kod gl. skupštine u Livadah 150—
- Podružnica u Baderni u više obroka tekom g. 1903. i 1904. 80.73
- Uprava „Iščanskoga Lloyda“ snije sakupljenih od djaka trg. škole u Zagrebu na svom nabučenom putovanju 10—
- Uprava lista „Ujed. Hrvatske“ Beč 8—
- Podružnica u Rakitoviću 66.94
- Podružnica u Kašteliru 82—
- G. Fran. Flégó na Počekaju preostatak računa 2—
- G. Ryslavy sakupljenih kod učitelj. konf. u Kastvu 10—
- Gđjica. A. Tomičić, sabrala prigodom „Lovorogov“ izleta u Crkvenicu 30—
- Prigodom kan. vizitacije u Klani (Mons. Zamlić) 41—
- G. Gjuro Gasparovac u Karlovcu sabranih kod srobrene svadbe 16/V. 1904. 10—
- G. Ivan Trinajestić župnik u Dobrinju 1.) primljenih od dobrijske posujilnice K 20 i 2.) u svoje ime K 5 25—
- G. Miho Mužina, župnik u Dubasnici mjesto vienca na grob nezaboravnog saucenika i prijatelja Eug. Kumičića 10—
- Uprava „Hr. Prava“, Zagreb 2000—
- Podružnica u Podgradu 51.40
- Ženska podružnica u Mališkoj 15—
- Mons. V. Zamlić daruje prigodom dolazka veleč. g. A. Ellnera u Kastav 10—

Plemenitim darovateljcem svesrdno se zahvaljuje. O. d. b. o. r.

Javna zahvala.

Gospodin **Vicko Despalatović**, slikarski majstor u Puli, slikao i renovirao je ove godine našu župnu crkvu sv. Bartula u Roču, koje djelo je tako liepo i na obće zadovoljstvo te, uz umjerenu cijenu izradio, da, podpisani, smatraju za svoju dužnost ovime javno mu se zahvaliti i njega istodobno svima kao savjestnoga, marljivoga i vještoga majstora za sljeha djela što toplije preporučiti.

U ROČU, dne 21. julija, 1904.

Za patrona: Za upravu župne crkve:
Pavlečić, R. Ruzičku,
obč. glavar. župnik.

Javna zahvala.

Prigodom smrti ne prežaljenog brata, ditičnog strica

Popa Mika Žic (Dunižarić)

najliepše se zahvaljujemo svim onima, koji su nam prisustvovanjem ili drugotije svoji sućat pokazali.

Zahvaljujemo se u prvom redu mjestnom svjedestvu a napose revnom, dušobrižniku i ljescnom prijatelju pokojnoga župnika popu Frau Zicu, koji ga je uz smrtinu postelju kriepio zadnjim vjerskim utjehama: Presvet. dr. Antunu Oriču Prel. Nj. Svet. kononiku stolne crkve, koji je pohrlio na spodbavu i nemalo povećao svečanost; m. č. svećenicima, koji su došli iz bližnjih mjesta otoka; č. franjevcima iz Kossiljuna; a napokon svemu puku puštarskom, koji je suziim okom pratio smrtne ostanke drugog pokojnika sve do groblja.

Punat, 1. kolovoza 1904.

Tugujući:

Pop Ivan Žic, brat. Marija Žic, sestra
i više netjakov.

Svoji k svojim!

STOLARSKÉ ZADRUŽE

geričko-selkanske
(prije Antm Černogaj)

Via di Piazza vecchia 1, palak tikvo Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokuctvo izradijuje se samo u peči izsušenim drvom.

Konkurencija isključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjesečnu odplatu.

Zastupstvo: Trst, Splita i Aleksandriji.

Ilustrovani čienici se šalju na zahtjev.

Oglas.

Podpisani, časti se ovime javiti gospoduznikom gradnje i slavnom občinstvu, da ima na razpolaganje svakovrsnog sahlja, skalina, bankina, karnica (grandalji) itd.; sve iz najboljeg crvenkastog i bielijastog mramor-kamena uz sljedeće cene:

- I. Sažiz u debljini od 8—12 cm učinjen do sa česljem za postavu na mjesto po m² K 5—
 - II. Isto učinjen sa pustom po m² K 4-40.
 - III. Karnice (grandalji) za krkove po metru K 1—
 - VI. Skalini i bankini pako po pogodbi i to sve franko na postaju Pazin.
- Poblize informacije koli pismene toli ustmene daje podpisani sam.
- Lindar, selo Lovrinic.
- Anton Lovrinic pok. Josipa

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplacuju zadružnih dijelova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4%, kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana, a tako i veće iznose ako se nije kod ulozjenja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadržnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju poblize informacije.

Ravnateljstvo.

Apatovačka kiselica

Po visokoj kr. zem. vladi proglašena lijekovito vodom rudnicom čista alkaličko-murlatička

nije samo najbolje i najzdravije stolno piće, već je i najkorisnija i najglazovitija lijekovita voda

koja je od prvih liečničkih autoriteta preporučena u djeluju ne padajući kod tonisi želudca, pluća, srklana, raznih sklara, astme, mjetura, kamencia, hemeroida (zlatno žilo), osteitih i zrnatih jetara, egaravice, raznih žučnih bolesti.

Odlikovana sa 13 zlatnih i 1 srebrnih kolajna.

Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice
Zagreb, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama i u prodajnicama i restorancima.